

BANKA QENDRORE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS
CENTRALNA BANKA REPUBLIKE KOSOVA
CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF KOSOVA

Pozdravni govor guvernera

12. decembar, 2023

Konferencija: Finansiranje poljoprivrede i poljoprivredno osiguranje, Projekti IFC-a na Kosovu

Organizator: MPŠRR i IFC

Vreme i mesto: 12. decembar 2023. godine, 09:30-13:30 časova, Swiss Diamond Hotel, Priština

Poštovana, Gđo. Çerkini, Generalna sekretarka Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja

Poštovani, G. Perani, Šef kancelarije Međunarodne finansijske korporacije za Kosovo

Poštovani, G. Zaripov, vođa projekta iz IFC-a za poljoprivredno osiguranje na Kosovu

Poštovani rukovodioci finansijskih institucija,

Poštovani preduzetnici i poljoprivrednici,

Poštovani prisutni,

Čast mi je da danas učestvujem na ovom događaju, na završetku zajedničkog projekta između Centralne banke Republike Kosovo, Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja i Međunarodne finansijske korporacije (IFC), članice Svetske Banke za finansiranje poljoprivrede i poljoprivredno osiguranje.

Kao što je poznato, poljoprivredni sektor u našoj zemlji predstavlja izuzetno veliku priliku za razvoj i doprinos ekonomskom razvoju i rastu zemlje, iako ovaj sektor karakterišu različite prirodne neizvesnosti i kretanja tržišnih cena, mimo neumornog rada naših poljoprivrednika.

Uzimajući u obzir značaj ovog sektora, neophodno je ojačati naše angažovanje kroz različite mehanizme kako iz kreiranja politike tako i iz perspektive finansijske podrške i osiguranja u funkciji finansijske inkluzije i pristupa finansijama po pristupačnim troškovima.

Kroz projekte za jačanje poljoprivrednog sektora, kao što je sistem poljoprivrednog osiguranja i pristup finansijama za poljoprivrednike, IFC je sarađivao sa CBK-om i nekim od finansijskih institucija za zajmove i osiguravajućim kompanijama. Kao rezultat toga, u sektoru poljoprivrede od zvaničnog početka projekta do sada, kreditiranje sektora poljoprivrede od strane banaka povećano je za 22.8 miliona evra ili 50,7%, pri čemu je ukupan kreditni portfolio

dostigao 67.9 miliona evra, dok je od mikrofinansijskih institucija beležio rast od 37.1 milion evra, pri čemu je ukupan kreditni portfolio dostigao 54.2 miliona evra.

Međutim, iako je kreditiranje u poljoprivrednom sektoru na Kosovu poraslo, ono čini samo 2.4% ukupno izdatih kredita ili 1.4% bruto domaćeg proizvoda zemlje (u poređenju sa učešćem poljoprivrede u bruto domaćem proizvodu od blizu 8 %), a sa stopom neučinkovitih kredita od 3.8% i dalje ima prostora za finansiranje po najpovoljnijim uslovima. S druge strane, poljoprivredni proizvodi obuhvaćeni osiguranjem, uprkos naporima u ovom sektoru, i dalje ostaju na niskom nivou, gde je osigurani iznos potpuno neznan. Međutim, u pogledu pravne infrastrukture i tehničkih kapaciteta, postignut je napredak, koji služi kao dobra osnova za budućnost.

Podstičemo kreditne institucije da povećaju kreditiranje poljoprivrednog sektora sa najpristupačnijim uslovima i osiguravajuće kompanije da povećaju dobrovoljne proizvode i pokrivenost posebno u poljoprivrednom sektoru, dok preporučujemo Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja da prilikom izrade ovakvih politika omogući da poljoprivredno osiguranje bude preduslov za poljoprivrednike kada imaju koristi od grantova i subvencija, kako bi se obezbedila stabilnost investicija, prinosa i sektora u celini.

Dakle, što se tiče poljoprivrednih osiguranja, CBK je, na osnovu svog delokruga i kao partner sprovođenja u ovom projektu, doprinela licenciranju, regulisanju i nadzoru aktivnosti i proizvoda osiguravajućih kompanija, koje su izrazile interesovanje za proširenje delatnosti za pokrivanje rizika u vezi sa poljoprivrednim sektorom.

Osiguravači su u početku izgradili svoje kapacitete kroz obuke osoblja za razvoj proizvoda, preuzimanje osiguranja, merenje rizika preko aktuara i nuđenje ovih proizvoda klijentima koji se bave poljoprivrednim sektorom.

Ovaj projekat je trebalo da bude od posebnog značaja zbog činjenice da bi klijentima u sektoru poljoprivrede omogućio povoljnije uslove kroz finansiranje od banaka i kreditnih institucija, povećao konkurenciju, stabilnost i nezavisnost razvoja, a da ne bude teret državne pomoći za pokrivanje gubitaka vezanih za klimatske događaje kao što su mraz, grad, suša ili prekomerne klimatske padavine.

Stoga, iako su zakonski i regulatorni osnov kao i početni kapaciteti izgrađeni, uprkos posvećenosti, rezultati na terenu i dalje ostavljaju mnogo da se poželi, i zahtevaju ozbiljno preispitivanje, tako da moramo sagledati mogućnosti daljeg napredovanja ovih šema sa inovativnijim i sveobuhvatnijim oblicima, kao preduslov za dalji rast ovog sektora i doprinos u realnoj ekonomiji.

Ovom prilikom se zahvaljujem Međunarodnoj finansijskoj korporaciji na kontinuiranoj podršci koju pruža javnim institucijama, biznisima i finansijskim institucijama koje rade na Kosovu, kao i Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja na doprinosu ovom projektu i spremnosti da se dalje unapredi ovaj sektor od vitalnog značaja za ekonomiju zemlje.

Svedoci smo vremena da su klimatski rizici i životne sredine postali problem ovog veka kada vlade, regulatori, biznisi i pojedinci preduzimaju neophodne akcije kao odgovor na ovo kritično pitanje. Stoga, CBK se bavi ovim pitanjem kroz Nacrt strategije za klimatske ipromene i životne sredine i u isto vreme kroz Strateški plan CBK-a za period 2024-2028.

godine, zajedno sa nacionalnom strategijom na nivou zemlje za adresiranje klimatskih i promena i životne sredine.

Kao zaključak, možemo reći da postoji veliki potencijal za podršku u ovom sektoru i od strane finansijske industrije kroz različite oblike, kao što su kreditiranje i osiguranje proizvoda u cilju ublažavanja rizika i povećanja održivosti. Finansijska zaštita, pristup finansijskim uslugama, opšta stabilnost ovog sektora i rast perspektive za ekonomski razvoj uopšte, ostaju obaveze i prioriteti CBK-a.

Želim vam uspešne radove na sledećim panelima i hvala vam!